

ESAS NO : 1988/37

KARAR NO : 1988/38

maddesi uyarınca asker kişi sayılan sanıkların askerî cezaevinde işledikleri suça ait davanın, aynı Kanunun 9.maddesi uyarınca Askerî Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

TCK. 159, 142; 1402 s.k 17. md.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Hasan Baraçkılıç ve arkadaşları (7 sanık)

O L A Y : Sanıkların, PKK örgüt üyesi olmak ve eylemlerde bulunmak suçlarından ötürü tutuklu olup Elazığ'da askerî cezaevinde buldukları ve davalarının Elazığ 8.Kolordu Askerî Mahkemesinde görüldüğü sırada adı geçen mahkemenin kaldırılması üzerine adı geçen dava dosyasının Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Mahkemesine gönderildiği, ve bu sanıkların cezaevinden 9.3.1987 günü 8.Kolordu Sıkıyönetim Askeri Savcılığına gönderdikleri bir dilekçede, bölücülük propagandası yaptıkları ve Türklüğü, Cumhuriyeti ve Devletin askeri kuvvetlerini tahkir ettikleri ileri sürülerek TCK.nun 159/1., 142/3., 1402 Sayılı Kanunun 17.maddeleri gereğince tecziyeleri istemiyle, Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığının 25.5.1987 günlü, 121/80 sayılı iddianamesiyle, haklarında kamu davası açılmıştır.

Diyarbakır Sıkıyönetim 1 Nolu Askeri Mahkemesi: 17.9.1987 gününde, 1987/171-239 sayı ile; sanıklara atılı suçun işlendiği 19.3.1986 tarihinde sıkıyönetim kaldırıldığı ve suçun bu tarihten sonra 9.3.1987 de işlendiği ve bu suçun sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olup, 1402 Sayılı Kanunun 13.maddesindeki bağlantılı olma koşulunun gerçekleşmediği ve 353 Sayılı Kanunun 10.maddesinin (F) fıkrası gereğince, askeri yargı organlarınca tutuklandıkları için sanıkların asker kişi sayılmalarına ve aynı kanunun 9.maddesi gereğince askeri mahal olan askeri cezaevinde suçun işlenmesine göre davanın Elazığ 8.Kolordu Askeri Mahkemesinde bakılması gerektiğini belirterek, görevsizlik kararı vermiştir.

Elazığ 8.Kolordu Askeri Mahkemesi: 10.12.1987 gününde, 1987/962-655 sayı ile; Elazığ'da 19.3.1986 da sıkıyönetim kaldırılmış olduğundan ve atılı suçlara ait

.../...

dava 2845 Sayılı Kanunun 9/a-b maddelerine göre Devlet Güvenlik Mahkemesinde görülmesi icab ettiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Erzincan Devlet Güvenlik Mahkemesi: 11.5.1988 tarihinde, 1988/28-50 sayılı ^{lu} ~~ile~~ ^{korunado} sanıkların 353 Sayılı Kanunun 10/F fıkrası gereğince asker kişi kayıldıkları ve suç konusu dilekçenin askeri cezaevinde yazılıp askeri savcılığa gönderildiği ve 353 Sayılı Kanunun 9.maddesi gereğince askeri mahalde işlenen suça ait davanın askeri mahkemede görülmesi gerektiği, esasen TCK.nun 159.maddesine mümas suçun Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görevine girmediği ve her ne kadar TCK.nun 142.maddesini ihlal suçu Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevi içinde bulunmakta ise de 2845 Sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanunun 9.maddesinin son fıkrasında askeri mahkemelerin görevlerine ilişkin hükümlerin saklı tutulduğu belirtilerek görevsizliğe ve dosyanın görevli Elazığ 8.Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

Böylece, Elazığ 8.Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi ile Erzincan Devlet Güvenlik Mahkemesinin kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 Sayılı Kanunun 14.maddesinde belirlenen olumsuz bir görev uyumsuzluğu doğmuş ve dosya Erzincan Devlet Güvenlik Mahkemesi C.Savcılığının 13.6.1988 gün, 1988/18 sayılı yazısıyla Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü; Muammer Turan'ın Başkanlığında, Mebrure Gözdemir, Adnan Hamzaoğulları, Uğur Tönük, Ersin Eserol, Duran Dinçer ve Dr. Önder Ayhan'ın katılmaları ile yaptığı 11.7.1988 günlü toplantıda, geçici raportör Hâkim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı İsmail Malkoç ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ertan Urunga'nın davada Askeri Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Olay yerinde açıklandığı üzere Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığının 25.5.1987 günlü, iddianamesi ile sanıklar hakkında, Elazığ Askeri Cezaevinde başka suçtan tutuklu buldukları sırada, 9.3.1987 tarihinde Elazığ 8.Kolordu Askeri Savcılığına gönderdikleri bir dilekçede bölücülük propagandası yaptıkları, Türkiye Cumhuriyeti ve devletin askeri kuvvetlerini tahkir ettikleri ileri sürülerek, TCK.nun 159/1. ve 142/3.maddeleriyle tecziyeleri istemiyle açılan kamu davasında, Diyarbakır Sıkıyönetim 1 Nolu Askeri Mahkemesinin görevsizlik kararı ile dosyanın intikal ettiği Elazığ 8.Kolordu Askeri Mahkemesi, davanın devlet Güvenlik Mahkemesinde görülmesi icab ettiği gerek-

çesiyle görevsizlik kararı vermiş ve Erzincan Devlet Güvenlik Mahkemesi de, davanın Elazığ 8. Kolordu Askeri Mahkemesinde görülmesi kanun gereği olduğunu belirterek, görevsizlik kararı vermiş ve bu iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında oluşan görev uyuşmazlığının çözümü için dosya Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

Sanıklara atılı suçlar esas itibariyle, siyasal ve ideolojik görüş ayrılığından kaynaklandığından sıkıyönetim ile ve faaliyetlerine ilişkindir. Ancak suçun işlendiği Elazığ ilinde sıkıyönetim 19.3.1986 gününde, kaldırıldığı gibi davanın görüldüğü Diyarbakırda da 19.7.1987 tarihinde sıkıyönetim kaldırılmış bulunmaktadır.

Bu durumda 1402 Sayılı Kanunun, sıkıyönetimin kaldırılması halinde sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev ve yetkisini belirleyen 23. maddesinin nakara alınması gerekir. Sözü edilen maddede aynen "sıkıyönetimin kaldırılması durumunda sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte bulunan davalar sonuçlandırılincaya kadar bu mahkemelerin görev ve yetkileri devam eder. Bu mahkemelerin hangi komutanlık nezdinde göreve devam edeceği 353 Sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü Hakkındaki yonteme göre tesbit edilir....kamu davası açılmamış dosyalar ile duruşmanın tatiline karar verilmiş davalar, durumlarına, mahiyetlerine ve kanun hükümlerine göre görevli ve yetkili mercilere gönderilir." denilmektedir. Bu itibarla Elazığ'da işlenen suça ait ve Elazığda sıkıyönetimin devam etmesi takdirinde bu yerdeki sıkıyönetim askeri mahkemesine açılması gerekli olan dava, Elazığ'da sıkıyönetim kalkmış olduğundan açılmayacağına göre hazırlık soruşturma evrakının zikredilen 23. madde gereğince yetkili ve görevli merciye gönderilmesi gerekirdi. Bu yapılmayarak dosya Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Savcılığa kanalıyla Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Mahkemesine tevdi edilmiştir. Gene aynı madde uyarınca sıkıyönetimin kalkması halinde sadece görülmekte olan davaları sonuçlandırmakla görevli ve yetkili olan Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi yönünden sanıklara atılı suç, Sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş bir suç olarak değerlendirilinceğinden davaya konu olan suçlara sıkıyönetimin devam ettiği bölgedeki sıkıyönetim askeri mahkemesinde bakılabilmesi için sıkıyönetim bölgesi dışında işlenen suçlarla ilgili olarak, "sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev ve yetkisini" düzenleyen sıkıyönetim kanununun 13. maddesinin (b) fıkrasında öngörülen ve Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 4.5.1981 günlü, 1981/1-1 sayılı ilke kararında kabul edilen anlamda, sıkıyönetim bölgesi dışında işlenen suçun, sıkıyönetim askeri mahkemelerince elkonulan herhangi bir suçla umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı olarak işlenmiş bir suç olması ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülen suçla bu suç arasında örgütsel ve

1/2

organik bir bağlantı bulunması gerekir. Oysa incelenen dosya içeriğine göre böyle bir bağlantıyı gösteren bulgu ve kanıt olmadığına göre, 1402 Sayılı Kanunun 13/b. maddesindeki "bağlantılı bulunma" koşulu gerçekleşmediğinden bu davada Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri Mahkemesince verilen görevsizlik kararı kanuna uygundur.

Elazığ 8. Kolordu Askeri Mahkemesi ile Urzincan Devlet Güvenlik Mahkemesi görevsizlik kararlarının incelenmesine gelince:

Sanıkların suç tarihinde Elazığ Askeri Cezaevinde tutuklu olarak buldukları anlaşılmaktadır. 353 Sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun asker kişileri tarif eden 10. maddesinin (F) fıkrasında, askeri yargı organlarınca tutuklanmış veya hapsedilmiş veya askeri makamlarca muhafaza altına alınmış veya gözaltı edilmiş kişilerin, asker kişi oldukları açıkça belirtilmiştir. Bu nedenle sanıkların asker kişi oldukları kuşkusuzdur.

353 Sayılı Kanunun askeri mahkemelerin görevlerini belirleyen 9. maddesinde asker kişilerin askeri olan suçları ile bunların asker kişiler aleyhine veya askeri mahallerde yahut askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davaların askeri mahkemede görülmesi gerektiği belirtilmiştir.

2845 Sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulü Hakkındaki Kanununun, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görevlerini belirleyen 9. maddesine göre, sanıklara atılı suçlardan TCK'nun 159. maddesine mümas olan suç esasen Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görevi kapsamına girmemekte olduğu gibi, aynı maddenin son fıkrasına göre askeri mahkemelerin görevlerine ilişkin hükümlerin saklı tutulduğu da belirtildiğinden, Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevsizlik kararı kanuna uygun bulunmaktadır.

Bu itibarla, sanıklar asker kişi olup, suç konusu olan dilekçenin askerî mahal olan askerî cezaevinde yazılmış olmasına göre 353 Sayılı Kanunun 9. maddesi kapsamına giren davanın askerî yargı yerinde görülmesi ve bu nedenle Elazığ 8. Kolordu Askerî Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

.../...

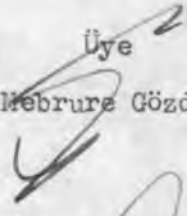
Du

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askeri Yargı yerinde görülmesi gerektiğine, bu nedenle Elazığ 8. Kolordu Askeri Mahkemesinin 10.12.1987 günlü, 1987/962-655 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 11.7.1988 gününde kesin olarak ve oybirliğiyle karar verildi.

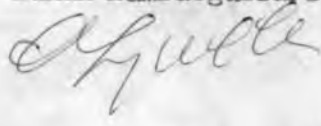
Başkan
Muammer TURALI

Üye
Mebrure Gözdemir

Üye
Adnan Hamzaoğulları

Üye
Uğur Tönek

Üye
Ersin Eserol

Üye
Duran Kançer

Üye
Dr. Önder Ayhan

i/k

D/E

Bu kararın Resmi gazete'de yayımı uygundur.

Başkan

